

**PREMONTREI RENDI SZENT NORBERT GIMNÁZIUM SZÓBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA
TÉMAKÖRÖK FÖLDRAJZBÓL (2026)**

Általános természetföldrajz, Magyarország, illetve a kontinensek természetföldrajza

Tájékozódás a földrajzi térben.

- A méretarány értelmezése, a domborzatábrázolás módszereinek ismerete és a térképvázlatok készítése. Tájékozódás a földrajzi fókálózat segítségével, távolságmérés és terület-számítás a térképen. A műholdfelvételek felhasználása, a GPS működési elve és a GIS (földrajzi információs rendszer) szerepe.

Tájékozódás a kozmikus térben és időben

- A galaxisok és csillagok jellemzői, a Naprendszer égitesttípusai és keletkezési elméletei. A Nap fizikai jellemzői, belső szerkezete és a földi életet meghatározó szerepe. A Hold mozgása, felszíni jellemzői, a holdfázisok és a fogyatkozások kialakulásának magyarázata.
- A tengely körüli forgás következményei, az eltérítő erő (Coriolis-erő), a helyi és zónaidő számítása. A Nap körüli keringés, az évszakok kialakulása, a nevezetes időpontok és a delelési magasság számítása.

A geoszférák földrajza 1. A kőzetburok földrajza

- A geoszférák jellemzői, a kőzetburok felépítése és a geotermikus gradiens jelentősége. A kőzetlemezek mozgástípusai (távolodás, közeledés, elcsúszás) és azok következményei a felszínen. A magmás tevékenység folyamata, vulkántípusok és a vulkáni utóműködés gazdasági szerepe. A rengések kialakulása, a hipocentrum és epicentrum kapcsolata, valamint a védekezési lehetőségek.
- A gyűrődés és vetődés folyamata, a gyűrt- és röghegységek kialakulása és morfológiája. A kőzetfajták csoportosítása keletkezés szerint, az ásványi nyersanyagok gazdasági és környezeti jelentősége. Az ősmasszívumok, táblás vidékek és hegységrendszerek jellemzése és térképi azonosítása

A geoszférák földrajza 2. A levegőburok földrajza

- A levegőburok anyaga, a szférák (pl. troposzféra, sztratoszféra) jellemzői és az ózonréteg jelentősége. Az üvegházhatás kialakulása, a hőmérséklet napi és évi járása, valamint a középértékek számítása.
- Az izobárok szerepe, az általános légkörczés rendszere és az állandó szélrendszerek kialakulása. Ciklonok, anticiklonok, hideg- és melegfrontok jellemzői és hatásuk az időjárásra. A vízgőztartalom értelmezése, a felhő- és csapadékfajták kialakulása és gazdasági szerepe.

A geoszférák földrajza 3. A vízburok földrajza

- A víz körforgása, az óceánok és tengerek tulajdonságai, a tengeráramlások éghajlatmódosító hatása. A folyók vízjárása, vízhozama és a tavak keletkezési típusai, pusztulásuk folyamata. A talajvíz, artézi víz és karsztvíz kialakulása, a hévizek jelentősége.
- Az ár- és belvízvédelem, a vízszennyezés megelőzése és a fenntartható vízhasználat. A szél, a csapadék és a folyók munkavégző képessége, tisztító és építő tevékenységük. A gleccserek és jégtakarók munkája, a karsztosodás folyamata és a barlangok kialakulása.

A geoszférák kölcsönhatásai a földrajzi övezetesség.

- A talajképződés tényezői, a zonális és azonális talajok, valamint a talajpusztulás elleni védekezés.
- A szoláris és valódi éghajlati övezetek elkülönítése, az éghajlatot módosító tényezők bemutatása.
- Az egyes övezetek (forró, mérsékelt, hideg) éghajlati, vízrajzi és gazdasági jellemzői.
- A tengerszint feletti magasság hatása a természetföldrajzi tényezőkre és a gazdálkodásra.

Magyarország földrajza - helyünk a Kárpát-medencében és Európában.

- Magyarország természeti adottságai (domborzat, földtörténet, éghajlat, felszíni és felszínalatti vizek, talaj, növényzet és ásványkincsek)
- Magyarország nagytájainak fő természetföldrajzi jellemzői.

Európa földrajza és Európán kívüli kontinensek földrajza.

- Európa, Ázsia, Amerika, Afrika, Ausztrália és Antarktisz szerkezeti felépítése és természetföldrajzi jellemzői.

Általános társadalomföldrajz, Magyarország, illetve a kontinensek társadalmi- gazdasági földrajza, globális problémák.

Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák.

- A Föld népessége, és a népesedési folyamatok jellemzői.
- Település földrajz, települések típusai és az urbanizáció.
- Városok szerkezet, nagyvárosi élet.

Nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig.

- A nemzetgazdaságok és a világgazdaság, gazdasági fejlettség mutatói
- A globalizáció és a TNC-k.
- A monetáris világ működése, működő tőke és a pénztőke áramlásának jellemzői, befektetési típusok, a mindennapok pénzügyei.

Magyarország földrajza – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

- Hazánk népesség- és településföldrajzi sajátosságai
- A hazai gazdasági fejlődés jellemzői, a rendszerváltoztatás hatása Magyarország társadalmigazdasági életére
- A társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségei hazánkban, a régiók eltérő társadalmigazdasági jellemzői és fejlettsége

Európa földrajza

- Európa magterülete: Egyesült Királyság, Franciaország, Németország
- Fejlett gazdaságú országok Európa közepén és északi részén: az Alpok országai, ÉszakEurópa országai

Európán kívüli kontinensek földrajza

- Kína, Japán, India – az országok társadalmi-gazdasági sajátosságai, világgazdasági szerepük változása
- Délnyugat-Ázsia társadalmi és gazdasági sajátosságai, világgazdasági szerepe
- Az Amerikai Egyesült Államok társadalmi-gazdasági fejlődését befolyásoló tényezők, a gazdaság szerveződésének területi jellemzői

Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

- A globálissá váló környezetszennyezés és következményei, az egyes geoszférák szennyeződéséből adódó környezeti veszélyek
- Demográfiai és urbanizációs problémák
- Élelmezés és egészség